
ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN SOSYAL UYUM PROBLEMİNİ BELİRLEMEDE LOG-LİNEER MODEL KULLANIMI

Nilay KÖLEOĞLU¹

Öz

Günümüzde küreselleşme ve rekabet yükseköğretim alanını da etkileyerek, yükseköğretimin küresel bir etkinlik haline gelmesini sağlamıştır. Yükseköğretim kurumları kapılarını her geçen gün artan sayıda uluslararası öğrencilere açarak birbirleriyle yarışır hale gelmişlerdir. Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ortama uyum sağlayıp sağlamadıklarının belirlemek ve sosyal uyum problemlerini incelemektir. Araştırmanın ana kütlesini, 2016-2017 akademik yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrenciler, örneklemini ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 165 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 165 uluslararası öğrencinin yaşadıkları uyum sorunların tespitine yönelik olarak veri toplama araçlarından anket kullanılmıştır. Elde edilen veriler, kategorik veri analizlerden biri olan log-lineer modelleme kullanılarak analiz edilmiştir. Uluslararası öğrencilerin cinsiyetleri, geldikleri ülkeler ve uyum sorunları için ayrı ayrı log-lineer modelleme yapılmıştır. Araştırmanın bulguları genel olarak incelendiğinde uluslararası öğrencilerin yaşadıkları başlıca sorunların ekonomik sorunlar ve eğitimsel sorunlar olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Log-Lineer modeller, kategorik veri, kontenjans tabloları, uluslararası öğrenci, sosyal uyum sorunu

JEL Sınıflandırması: C1, A20, M14, M38

THE USE OF THE LOG-LINEAR MODEL TO DETERMINING THE SOCIAL ADJUSTMENT PROBLEM OF INTERNATIONAL STUDENTS

Abstract

Today, globalization and competition have also influenced the field of higher education, ensuring that higher education becomes a global activity. Higher education institutions have been competing against each other by opening their doors to increasing number of international students every day. The aim of this research is to determine if international students who are studying at Çanakkale Onsekiz Mart University are in compliance with their living standards and to examine social adjustment problems. The study population consists of international students studying at Çanakkale Onsekiz Mart University in 2016-2017 academic year and the sample is composed of 165 international students determined by convenience sampling method. A questionnaire was used to collect data for the determination of compliance problems experienced by 165 international students who constituted the sample of the research. The data obtained were analyzed using loglinear modeling, one of the categorical data analyzes. Loglinear modeling has been done separately for the countries where international students come from, their gender and identified adjustment problem. When the findings of the research are examined in general, it is noteworthy that the problems experienced by international students are the main problems of economic problems, educational problems.

Keywords: Loglinear models, categorical data, contingency tables, international student, social adjustment problem

JEL Classification: C1, A20, M14, M38

¹ Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, nkoleoglu@comu.edu.tr

1. Giriş

Bir toplumun gelişmişlik düzeyinin eğitim düzeyiyle ölçülmesi eğitimin toplumlar için önemini vurgulamaktadır. Eğitim sürecinin önemli bir aşaması olan yükseköğretim kurumları, evrensel ilkeler doğrultusunda bilimin üretildiği ve paylaşıldığı bir kurum olurken aynı zamanda toplumun geleceğine yön vermede de önemli bir etkiye sahiptir. Bu yüzden sosyal demokrasilerin birçoğunda, katılım stratejileri genişletilerek yükseköğretime erişimi artırma politikası izlenir. Öte yandan, üniversite sayısındaki küresel artış, uluslararası düzeyde çalışma olanağı talebinde bir düşüş anlamına gelebilir. Bu durum ise uluslararası öğrenci sayısının azalmasına neden olacağı düşünülebilir. Fakat öğrenci göçü son yıllarda hızlı bir şekilde artarak, çağdaş uluslararası hareketlilik akışlarının en önemli formlarından biri haline gelmeyi sağlamıştır (Findlay vd., 2012: 118). Yükseköğretimdeki artan rekabet sayesinde, dünyanın her tarafındaki yükseköğretim kurumları, uluslararası yetenekleri çekmeye çalışırken yerli öğrencilerin yurtdışındaki öğrenme fırsatlarını keşfetmeye teşvik etme konusunda rekabetçi eylem çağrısını ciddiye aldığı düşünülmektedir (Wit ve Rumbley, 2013: 23). Bu durumun ciddiyeti yapılan çalışmalarda da ortaya konulmuştur. Wu vd. (2015: 1) çalışmalarında, uluslararası öğrenci akışlarının son zamanlarda artışına vurgu yaparak öğrencilerin farklı ülkelerde eğitim alma isteklerinin gözlemlendiğini ifade etmişlerdir. Tseng ve Newton (2002) ise bu artışın yanında yabancı ülkelerde eğitim gören öğrencilerin bazı temel sorunlarla karşılaşabileceğini vurgulamışlardır. Bu sorunlar ise gıda, iklim, finansal durum, sağlık hizmetleri, konaklama yeri ve dil olarak ifade edilmiştir (Mahmud vd., 2010: 289). Ülkelerarası uluslararası öğrenci akışında rol alan unsurlara baktığımızda karşımıza iki temel unsur çıkmaktadır. Bunlar uluslararası öğrenciler ve eğitimi verecek olan ülkelerdir. Her iki unsurunda bu eğitim sürecinde kazanımları ve karşılaştığı problemler bulunmaktadır. Wu vd. (2015: 1) ülkelerin kazanımlarını üç temel seviyede ele almışlardır. Bunlar; akademik saygınlık, kültürel değişim ve mali gelirdir.

Yabancı ülkelerde eğitim görmek isteyen öğrenci grupları ele alındığında öğrencilerin kendi ülkelerinde belirli bir başarı seviyesi yakalamış oldukları görülmektedir. Kendi ülkelerinde başarılı olan öğrencilerin farklı bir ülkeye gitmesi ve o ülkede eğitimine devam etmesi o ülkeye akademik bir itibar sağlamakta ve ülke içerisindeki eğitim rekabetine itici bir güç olarak katkı sağlamaktadır (Celleja, 2000: 109). Öğrencilerin eğitim amaçlı gittikleri ülkelere bilgi birikimlerinin yanı sıra sosyal ve kültürel varlıklarını da taşırlar. Farklı coğrafyalardan, farklı kültürel ve etnik yapılardan oluşan öğrencilerin bir araya gelerek oluşturduğu kültürel çeşitlilik, kültürler arası aktarımların oluşmasını sağlamaktadır. Bu durum eğitimi sunan ülkelerde kültürel çeşitliliği zenginleştirmektedir (Wu vd., 2015: 3). Yurtlarından uzakta eğitim gören öğrenciler eğitim süreçleri için birçok fedakârlıkta bulunmaktadırlar. Bu fedakarlıkların başında eğitim ücretlerin karşılanması gelmektedir. Bu duruma paralel olarak eğitimi veren ülkelerin ve ülkelere ait okulların mali durumlarına pozitif etki etmektedir. Farklı kaynaklardan yatırım desteği alan öğrencilerin yapmış oldukları ödemeler ülkelere mali gelir olarak yansımaktadır.

Arz-talep dengesi bağlamında değerlendirildiğinde eğitim veren kurumların kazanımlarının yanı sıra öğrencilerin kazanımları da bulunmaktadır. Bu kazanımların en temelini yabancı dil eğitimi ve alanında uzman eğiticiler tarafından sunulan bilgi birikimi sonucunda elde edilen bilgi dağarcığı oluşturmaktadır. Fakat çalışma konumuz kapsamında uluslararası öğrencilerin almış oldukları eğitim sonucunda elde ettikleri kazanımlar yer almamaktadır. Araştırmanın amacı uluslararası öğrencilerin yaşadıkları uyum sorununun modellenmesidir. Bu amaçla çalışmanın ikinci bölümünde yükseköğretimde uluslararasılaşma kavramı ele alınmıştır. Üçüncü bölümde uluslararası öğrencilerin sosyal uyumu, dördüncü bölümde ise araştırmanın yöntemi anlatılmıştır. Beş ve altıncı bölümlerde ise, bulgular ve konu kapsamında uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve sorunlar karşısında süreç paydaşları tarafından geliştirilen çözüm önerileri yer almaktadır.

2. Yükseköğretimde Uluslararasılaşma

Uluslararasılaşma, farklı insanlar için farklı anlamlara gelen ve farklı kullanımlara sahip bir terimdir. Uluslararasılaşma teriminin artan kullanımını ve ne kadar dikkat çektiğini görmek

cesaretlendirici olsa da, tam olarak ne anlama geldiği konusunda büyük bir karışıklık vardır. Uluslararasılaşma terimi kimi zaman, akademik hareketlilik gibi bir dizi uluslararası etkinlik anlamına gelebilir. Bu etkinlikler; uluslararası bağlar, ortaklıklar ve projeler olabileceği gibi, yeni uluslararası akademik programlar ve araştırma girişimleri olarak da sıralanabilir. Kimi zamanda, kampüsün başka bir ülkede şubesi olarak veya yüz yüze ve uzaktan öğrenme teknikleri kullanarak eğitimin diğer ülkelere verilmesi anlamına gelebilir. En genel şekliyle ifade edilirse; uluslararası, kültürlerarası ve/veya küresel boyutun müfredata ve öğrenme sürecine uyumudur (Knight, 1999: 207).

Çağımızda yükseköğretimin uluslararasılaşma boyutu gitgide önem kazanmıştır. Yükseköğretimde Uluslararasılaşma hareketliliği “çekme ve itme” faktörleri ile açıklanmıştır. Çekici faktörler daha iyi maaşlar ve çalışma koşulları olabileceği gibi, dünya bilimi ve burs merkezlerinde olma fırsatlarını da içermektedir. Ülkeler arasındaki maaşlar ve çalışma koşulları arasındaki tutarsızlıklar yüzünden, güncel bilgiyi çabuk elde etme adına araştırma ve burs araçlarına erişimdeki kolaylık ve rahat yaşam koşulları, gelişmekte olan ülkeler için cezbedici çekici faktör olmaktadır. İtme faktörü olarak da, gelişmekte olan ülkelerde özgürlüğün sınırlı olması düşünülebilir (Albatch, 2004: 14).

Bir Yükseköğretim kurumunun uluslararasılaşması için yedi stratejiyi bünyesinde bulundurması gerekmektedir. Bunlardan ilki; uluslararasılaşmayı kurumsal bir kültür olarak kendi iç politikasında sindirmesidir. İkincisi, uluslararası öğrenci programına sahip olmasıdır. Üçüncü sırada, uluslararası eğitim yapısına sahip olması gelir. Dördüncü olarak, dış ve uzaktan eğitimi desteklemesidir. Beşincisi, uluslararası araştırmalarda işbirlikçi bir bakış açısına sahip olmasıdır. Altıncı olarak, uluslararası teknik destek ve eğitim politikaları izlemesidir. Son olarak da, uluslararası öğrencilere destek hizmetleri sağlamasıdır (Blight vd., 2002: 18). Tüm bunları bünyesinde barındıran yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşması tamamlanmış olur.

Yükseköğretimin kurumsallaşma sürecinde, hem bir kamu diploması aracı olarak kullanıldığı ve bu doğrultuda hükümetler tarafından programlar başlatıldığı hatta üniversiteler açısından da kurumsal kapasite ve adaptasyonu geliştiren faaliyetleri bünyesinde barındırdığı görülmektedir (Vural-Yılmaz, 2016: 1193).

Dünyada uluslararasılaşma ile ilgili göstergelerden bir tanesi Bologna sürecidir. Avrupa’da yükseköğretim alanını ortak ülkelerle birlikte oluşturma fikrinden yola çıkılmıştır. 1998 yılında Fransa, İtalya, Almanya ve İngiltere Eğitim Bakanları tarafından oluşturulup, Sorbonne’da yayınladıkları için Sorbonne Bildirisi olarak bilinen bildirge, bu sürecin çıkış noktasını oluşturur. Bologna sürecinin resmileşmesi ise, 1999 yılında Bologna Bildirisinin 29 Avrupa ülkesinin yükseköğretimden sorumlu Bakanları tarafından imzalanmasıyla başlamıştır.

Türkiye de uluslararasılaşma, Bologna sürecine dahil olunulan 2001 yılında hız kazanmıştır. Bologna sürecinin amacı, yükseköğretim sisteminde şeffaflık, tanınma ve hareketliliği arttırmaktır. Türkiye’deki uluslararasılaşmadaki adımlarından bir diğeri öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğine izin veren Mevlana değişim programıdır. Mevlana değişim programı, verdiği eğitim yurt içinde olan yükseköğretim kurumları ile verdiği eğitim yurt dışında olan yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim elemanı değişimi sağlayarak dayanışmayı arttırmaktır. Diğer değişim programlarında rastlanmayan bir özelliği de, hiçbir coğrafi bölge ayrımı yapmaksızın değişim programı bünyesindeki hareketliliği bütün dünya yükseköğretim kurumlarını kapsayarak yapmış olmasıdır. Mevlana değişim programından yararlanmak isteyen öğrenciler için en az bir en fazla iki yarıyıl süre tanınmıştır. Öğretim elemanları ise en az bir hafta en fazla üç ay bu programdan faydalanabilmektedirler (YOK, 2017).

Uluslararasılaşmada yer alan programlardan Erasmus programı, Avrupa’daki yükseköğretim kurumları arasında ortak çalışma sağlamak ve kısa çalışma ziyaretlerine destek olmak için Avrupa Komisyonu burs destek programı şeklinde başlatılmıştır. 1976 yılında eğitim alanında hazırlanan faaliyet programının sonucunda pilot uygulama olarak gündeme gelmiştir. Erasmus programı farklı

aşamalardan geçmiştir. Birinci aşama, 1 Temmuz 1987 ve 30 Haziran 1990 tarihleri arasında tamamlanmıştır. 1990 yılında başlayan ikinci aşama beş yıl sürmüş ve 1995 yılında bitmiştir. Bu süreçten sonra Erasmus programı, Avrupa Birliğinin diğer eğitim programı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sokrates eğitim programı da bunlardan ilkidir. 1995-2000 yılları arasında bu programın bir alt programı olurken daha sonra Bologna sürecine dahil edilerek şekillendirilmiştir (Özdem, 2013: 63). Günümüzde ise Erasmus +, olarak geçerliliğini korumaktadır.

Erasmus +, 2014 yılında uygulanmaya başlamıştır. Programın amacı eğitim, gençlik ve spor alanlarında farklı yaş gruplarına ve farklı hedef kitlelere dönük destekler vermektir. Verilen destekler okul eğitimi, yükseköğretim, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi ve gençlik alanına dönük olabilir. Bunun yansısı, spor alanında yapılacak projelere de hibe desteği sağlanmaktadır. Erasmus+ programı kapsamında desteklenen faaliyetler üç ana eylem ve iki özel eylem planı olarak belirtilmiştir. Bireylerin Öğrenme Hareketliliği, Yenilik ve İyi Uygulamaların Değişimi için İşbirliği ve Politika Reformuna Destek, ana eylem planlarıdır. Özel eylem planları, Jean Monnet Programı ve Spor Desteklerini kapsamaktadır (YOK, 2017).

Uluslararasılaştırma sürecinde, verilen destek programları ve toplumların duyarlılıkları sayesinde, Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler ve yurt dışına eğitim amaçlı giden Türk öğrencilerin öneminin ve sayılarının giderek arttığı görülmektedir. UNESCO tarafından istatistiksel olarak kayıt altına alınan uluslararası öğrenci durumlarına bakıldığında Türkiye'yi eğitim amaçlı seçen uluslararası öğrencilerin durumu ve Türkiye'den eğitim amaçlı yurt dışına giden öğrencilerin durumları Tablo1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Türkiye'yi Tercih Eden Uluslararası Öğrenci Sayısı ve Yurt Dışını Tercih Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye'yi Tercih Eden Öğrenci			Türkiye'den Eğitim Amaçlı Yurt Dışına Çıkan Öğrenci		
Sıra No	ÜLKE	SAYI	Sıra No	ÜLKE	SAYI
1	Azerbaycan	10638	1	Amerika	9962
2	Türkmenistan	9092	2	Almanya	5440
3	Suriye	5560	3	Bulgaristan	3310
4	İran	5302	4	İngiltere	3310
5	Afganistan	3672	5	Avusturya	2536
6	Irak	3033	6	Azerbaycan	2402
7	Yunanistan	1826	7	Bosna Hersek	2038
8	Kırgızistan	1819	8	Fransa	1884
9	Kazakistan	1799	9	Ukrayna	1400
10	Nijerya	1176	10	İtalya	1141
11	Rusya	1158	11	Makedonya	1022
12	Pakistan	1127	12	Kanada	777
13	Çin	1109	13	Macaristan	752
14	Bulgaristan	1011	14	Polonya	698
15	Filistin	976	15	Rusya	698
16	Libya	957	16	Kırgızistan	696
17	Somali	915	17	İsviçre	594
18	Moğolistan	912	18	Mısır	543
19	Arnavutluk	775	19	Hollanda	509
20	Makedonya	748	20	Romanya	498

Kaynak: Unesco 2017

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye'yi eğitim amaçlı tercih eden öğrencilerin en çok, kardeş ülkemiz olan Azerbaycan'dan gelen öğrenciler olduğu görülmektedir. İkinci ve üçüncü sıralarda ise, Türkmenistan ve Suriye yer almaktadır. Tercih edenlerin son sırasında ise Makedonya'dan gelen öğrenciler bulunmaktadır. Türkiye'den eğitim için yurt dışına çıkan öğrenciler ise en çok Amerika Birleşik Devletlerini tercih etmektedirler. İkinci ve üçüncü sıralarda ise Almanya ve Bulgaristan en çok tercih edilen ülkeler olmuşlardır. Romanya ise Türk öğrencilerin en az tercih ettiği ülke olarak karşımıza çıkmıştır.

3. Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Uyum Sorunu

Yurt dışına eğitim amacıyla giden insanların önemli bir kısmını lisans, yüksek lisans ve doktora program öğrencileri oluşturmaktadır. Belirli bir eğitim seviyesinde olan ve kendisini geliştirmeyi amaçlayan öğrenciler eğitim amaçlı gittikleri ülkelerde hedeflemiş oldukları kazanımları elde ederken bazı olumsuz durumlarla karşılaştıkları gözlenmiştir. Özturgut ve Murphy (2009: 384) bu olumsuzlukları yabancı yaşam koşulları, finansal problemler, farklı öğrenme yaklaşımları, ağır ders programları, yabancı dilde eğitim, kültürel farklılıklar ve kişisel uyum problemleri şeklinde ortaya koymuşlardır. Bradley (2000: 430) öğrencilerin yabancı ülkede eğitim sürecinde karşılaştıkları zorlukları; dil zorlukları, akademik kültüre uyum zorlukları, anlama güçlükleri, öğrenci ve akademisyenler ile iletişim kurma güçlükleri, stres, kaygı, yanlı kalma duygusu, finansal zorluklar ve günlük hayata uyum zorlukları şeklinde ifade etmektedir. Berry vd. (1987: 508) ise öğrencilerin karşılaştıkları bu sorunlar karşısında kültürel şok yaşayacaklarını ve davranış değişikliklerine uğrayacaklarını ifade etmektedirler. Genel olarak bu davranışsal değişikliklerin fiziksel, biyolojik, kültürel, sosyal ilişkiler, davranışsal psikoloji ve mental psikoloji değişimleri şeklinde olduğu görülmektedir.

Literatürde yurt dışında eğitim gören öğrencilerin yaşadığı sorunları ele alan birçok çalışma bulunmaktadır. Robertson vd. (2000: 98) uluslararası öğrencilerin yaşadıkları en büyük zorluğun dil problemi olduğunu öne sürmüşlerdir. Akademik olarak ilerlemenin gerçekleşmesi için en önemli olarak görülen dil engelini ortadan kaldırılması için öğrencilerin öncelikle dil eğitimlerinin tamamlanması gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Aynı perspektifte Kanada'da eğitim gören öğrenciler üzerine Liu (2011: 88) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin hem sınıf arkadaşları ile hem de akademisyenler ile dil yetersizlikleri nedeniyle iletişim sorunları yaşadıklarına vurgu yapılmaktadır.

Russell vd. (2010: 240) öğrencilerin farklı bir ortamda eğitim almaları nedeniyle yaşamış oldukları stresin öğrenim hayatlarına etki yaptığını ve başarı seviyelerini olumsuz yönde etkilediğini yapmış oldukları çalışmada ortaya koymuşlardır. Aynı çalışmada Avustralya'da 900 uluslararası öğrencinin stres seviyeleri tespit edilmiş ve öğrencilerin %41 oranında çeşitli stres kaynaklarından etkilenerek stres seviyelerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Beoku-Betters (2004: 116) ise uluslararası öğrencilerin maruz kaldıkları ırkçı tutumlar ve cinsiyet ayrımcılığı karşısında zorluklar yaşadığını ve akademik başarılarının ilerlemesinde engel teşkil ettiğine dikkat çekmektedir.

Uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları diğer bir güçlüğü ise yabancılara karşı gösterilen negatif tutumlar oluşturmaktadır. Charles-Toussaint ve Crowsan (2010: 426) 188 Amerikalı öğrencinin uluslararası öğrencilere karşı tutumlarını belirlemek üzere yaptıkları çalışmada uluslararası öğrencilerin sahip olduğu özelliklerden dolayı kendi yaşam tarzlarına, inançlarına ve değerlerine karşı bir tehdit olarak gördüğünü ve bundan dolayı endişe duyduklarını gözlemlemişlerdir. Akademik başarıyı olumlu etkileyen nedenler arasında görülen toplum ve aile desteği dikkate alındığında ise uluslararası öğrencilerin bu katkılardan uzak kalması uluslararası öğrencilerin başarılı olmasını olumsuz yönde etkilemektedir (Severiens ve Wolff, 2008:).

Akademik başarıyı doğrudan etkileyen günlük yaşam aktiviteleri uluslararası öğrencilerin başarılı olmasını etkileyen diğer bir sebep olarak karşımıza çıkmaktadır. Constantine vd. (2004: 230) uluslararası öğrencilerin yeni yaşam alanlarında karşılaştıkları sorunların öğrenciler üzerinde stres, kaygı, depresyon ve güvensizlik duygularını tetiklediğini, bu durumun doğal sonucu olarak kendilerini baskı altında hissettiklerini tespit etmişlerdir.

Mahmud vd. (2010: 289) Malezya'da yaşayan uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar arasında ülkenin coğrafik koşulları nedeniyle zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ülkede hüküm süren iklimin, öğrenciler üzerinde olumsuz durum oluşturduğuna dikkat çekmişlerdir. İklim farklılıkları hem öğrencilerin ruh hallerine hem de yaşam tarzlarına doğrudan etki etmektedir. Poyrazlı ve Grahame (2007: 43) ise ülkelerin kendi öğrencilere sağlamış olduğu eğitim desteklerinin uluslararası öğrencilere de sağlamasının özellikle ulaşım, barınma, sağlık hizmetleri ve temel hayatı

idame ettirme koşullarında uluslararası öğrencilere destek sağlamanın olumlu katkı yapacağını bu tür desteklerin verilmemesinin uluslararası öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler göstereceğini ifade etmektedirler.

Literatüre bakıldığında uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunlar farklı bakış açıları ile ele alındığında sorunların kendi içerisinde kümelendiği görülmektedir. Bu kümelene Wu vd. (2015: 5) tarafından yabancı dil engelleri, uluslararası öğrencilerin akademik beklentileri ve akademisyenlerin uluslararası öğrencilerden beklentilerinden kaynaklanan akademik engeller, uluslararası öğrencilerin yeni bir ülkede yaşadığı sosyal sorunları kapsayan sosyal engeller ve kültürel farklılıklar ile kültürel çatışmalardan kaynaklanan sorunları kapsayan kültürel engeller şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Otrar vd. (2002: 500) yapmış oldukları çalışmada örneklemini Türk akraba grubuna üye olan öğrencilerden belirleyerek öğrencilerin Türkiye'de yaşadıkları sorunlara neden olan stres faktörlerinin ruh sağlıkları üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerinin karşılaşmış oldukları sorunların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda elde edilen bulgular ışığında sorunlar log-lineer analizle modellenmiştir.

4. Yöntem

4.1. Log-lineer Analiz

Log-lineer analiz Ki-kare analizi ile çok yönlü çapraz tabloların analizlerinin yapılamadığı durumlarda kategorik veriler arasındaki ilişkileri analiz etmek ve modellemek için önerilmiştir. Tüm değişkenlerin bağımsız değişkenlermiş gibi kullanılması gerektiği durumlarda, kategorik verileri analiz etme tekniğidir. En genel haliyle log-lineer analiz, kategorik değişken kümesindeki ilişkilerin modelini saptamak için kullanılır (Spicer, 2005: 203).

Log-lineer modellerin oluşum prensibi çapraz tabloda yer alan her bir hücre frekansının logaritması tabloda yer alan değişkenler arasında olası tüm etkileşimlerin bir doğrusal kombinasyonu olarak ifade edilebilir. (Altaş vd, 2006: 401).

“Doygun, Doymuş model” ya da “Doygun olmayan, Doymamış model” kavramları, modelde yer alan parametre sayısı göz önünde bulundurularak farklılık göstermektedir. Doymuş modelde bağımsız değişken sayısı kontenjans tablosundaki hücre sayısına eşittir. Yani, modelde tüm etkiler yer almaktadır. Doymuş modelden bazı etkileşim etkilerinin silinmesi ile oluşturulan model ise “Doymamış model” olarak isimlendirilir (Agresti, 2002: 316).

Log-lineer modelin temel amacı hücre frekanslarını tahmin eden bir model oluşturmaktır. Tüm sonuçlar beş adımda gerçekleştirilir. Birinci adımda çalışılmak istenen bir model önerilir. İkinci adım modelin uygunluğu varsayımıyla beklenen hücre değerleri hesaplanır. Üçüncü adım gözlenen hücre değerleri, uyum iyiliği ölçütleri olan ki-kare ya da olabilirlik oran İstatistiği kullanılarak beklenen hücre değerleri ile karşılaştırılır. Modelin kabul veya ret edildiğine dördüncü adımda karar verilir ve son adımda eğer model kabul ediliyorsa sonuçlar yorumlanır. Model reddediliyorsa başka bir modelin uygunluğu denenir; yani 1. adıma geri dönülür (Burnett, 1983: 141).

Üç veya daha fazla boyutlu çapraz sınıflandırma tablolarında değişkenler arasında “etkileşim” terimi “ilişki” terimine nazaran kabul görmüş bir terimdir. X, Y ve Z olarak belirlenen $i \times j \times k$ boyutlu bir çapraz sınıflandırma tablosu için doymuş log lineer model;

$$\ln F_{ijk} = \lambda + \lambda_i^X + \lambda_j^Y + \lambda_k^Z + \lambda_{ij}^{XY} + \lambda_{ik}^{XZ} + \lambda_{jk}^{YZ} + \lambda_{ijk}^{XYZ} \quad (1)$$

biçimindedir.

Modelde, (λ) genel ortalamayı, ($\lambda_i^X, \lambda_j^Y, \lambda_k^Z$) ana etkileri, ($\lambda_{ij}^{XY}, \lambda_{ik}^{XZ}, \lambda_{jk}^{YZ}$) ikili etkileşimleri ve modelin sonunda yer alan (λ_{ijk}^{XYZ}) üçlü etkileşimi gösterir. Üç yönlü loglineer model için sınanması gereken hipotezler aşağıdaki gibidir.

$$H_{XYZ}: \lambda_{ijk}^{XYZ}=0 \quad (2)$$

$$H_{XY}: \lambda_{ijk}^{XY}=0 \quad \lambda_{ij}^{XY}=0 \quad (3)$$

$$H_{XZ}: \lambda_{ijk}^{XZ}=0 \quad \lambda_{ik}^{XZ}=0 \quad (4)$$

$$H_{YZ}: \lambda_{ijk}^{YZ}=0 \quad \lambda_{jk}^{YZ}=0 \quad (5)$$

$$H_X: \lambda_{ijk}^{XYZ}=0 \quad \lambda_{ij}^{XY} = \lambda_{ik}^{XZ} = \lambda_{jk}^{YZ}=0, \quad \lambda_i^X=0 \quad (6)$$

$$H_Y: \lambda_{ijk}^{XYZ}=0 \quad \lambda_{ij}^{XY} = \lambda_{ik}^{XZ} = \lambda_{jk}^{YZ}=0, \quad \lambda_j^Y=0 \quad (7)$$

$$H_Z: \lambda_{ijk}^{XYZ}=0 \quad \lambda_{ij}^{XY} = \lambda_{ik}^{XZ} = \lambda_{jk}^{YZ}=0, \quad \lambda_k^Z=0 \quad (8)$$

$$H_0: \lambda_{ijk}^{XYZ}=0 \quad \lambda_{ij}^{XY} = \lambda_{ik}^{XZ} = \lambda_{jk}^{YZ}=0 \quad (9)$$

$$\lambda_i^X=0 \quad \lambda_j^Y = \lambda_k^Z=0 \quad (10)$$

En yüksek parametrelili ilk hipotez ile hipotez testlerine başlanır. Bir sonraki aşamaya geçilmesi için bütün hipotezlerin kabul edilmiş olması gerekir. Kabul edilen hipotezden sonra gelen hipotez ret edilirse verilere en iyi uyan modelin bu aralıkta olduğuna karar verilir. Parametrelerin kombinasyonları yapılarak uygun model oluşturulur (Altaş ve Yıldırım, 2003: 218). Uygun bir loglineer model, kategorik değişkenler arasındaki etkiler hakkında çıkarımda bulunmayı ve temel tanımlamalar yapmaya olanak sağlar. Model parametreleri hakkında yorum yapmak ve modelin uygunluğunu kontrol etmek için standart yöntemler uygulanır. Genellikle uygulanan testler Ki-kare ve G^2 testleridir (Agresti, 2002: 324).

4.2. Örneklem

Araştırmanın anakütlesini, 2016- 2017 akademik yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde öğrenim gören 843 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 165 uluslararası öğrencidir. Araştırmanın örneklemini oluşturan uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunların tespitine yönelik olarak veri toplama araçlarından anket uygulanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özelliklere yönelik sorular, ikinci bölümde ise sorunlara (ekonomik sorunlar, barınma sorunları, eğitim sorunları, dil farklılıkları, kültürel farklılıklar, dini farklılıklar, insan ilişkileri) yönelik sorular yer almaktadır.

Araştırmanın çözümlenmesinde demografik sorulara yönelik olarak frekans analizi yapılmıştır. Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunların çözümlenmesinde Loglineer modelleme kullanılmıştır. Loglineer model için kullanılan değişkenler aşağıdaki gibi olmaktadır.

Cinsiyet (i=1→Kadın, i=2→Erkek)

Gelinen Devlet (j=1 →Türk Devletlerinden, j=2→ Diğer Devletlerden)

Ekonomik Sorunlar (k=1→Evet, k=2→Hayır)

Eğitim Sistemi Sorunları (k=1→Evet, k=2→Hayır)

5. Bulgular

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin geldikleri ülkelere göre dağılımı Tablo2'de görülebilir. Örneklem %24,2'lik kısmını Azerbaycanlı öğrenciler oluşturmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi genelinde de uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğunun Azerbaycan'dan gelen öğrenciler olduğu görülmektedir. Türkiye'yi eğitim amaçlı tercih eden

öğrencilerin başında da tablo1’de görüldüğü gibi Azerbaycan’dan gelen öğrenciler olmasından dolayı örnekleminizde en yüksek frekansa sahip olmuştur. Türkmenistan’dan gelen öğrenciler, örnekleminizde en yüksek frekansla yer alan ikinci ülke olurken Somali üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo2: Uluslararası Öğrencilerin Geldikleri Ülkeler

Gelinen Ülke	f	%
Azerbaycan	40	24,2
Somali	17	10,3
Fildişi	3	1,8
Jamaika	1	0,6
Arnavutluk	4	2,4
Kazakistan	3	1,8
Türkmenistan	22	13,3
Kosova	11	6,7
Bulgaristan	3	1,8
Mozambik	1	0,6
Afganistan	12	7,3
ABD	1	0,6
Rusya	9	5,5
Suriye	8	4,8
Dağıstan	1	0,6
Bangladeş	1	0,6
Moldovya	4	2,4
Benin	1	0,6
Tanzanya	1	0,6
Komor Adaları	2	1,2
Kırgızistan	10	6,1
Irak	2	1,2
Gine	2	1,2
Yunanistan	4	2,4
Karadağ	1	0,6
Makedonya	1	0,6

Tablo 3’te katılımcıların demografik özellikleri görülebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %62,4’ü erkeklerden oluşmaktadır. Anne eğitim durumları incelendiğinde %9,1 okuma yazma bilmezken, %1,8’i lisansüstü eğitime sahiptir. Babanın eğitim durumunda ise bu oranlar okuyamaz olmayanlar için %4,8 ve lisansüstü eğitim ise %5,5’tir.

Ailelerinin gelir düzeylerine bakıldığında yüksek gelir grubu %6,1 iken, düşük gelir grubu %9,1 olmaktadır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesine gelen uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğunun orta gelir düzeyine sahip ailelerden geldikleri sonucuna varılabilir.

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmamıza katılan uluslararası öğrencilerin yaşadığı en önemli sorun “Ekonomik” sorundur (%69,7). “Eğitim sistemi” farklılığından kaynaklı sorun (%65,5) ile ikinci sırada yer alırken, “Türkçe dilinden kaynaklı” sorun yaşama (% 64,8) olmaktadır. En az yaşadıkları sorun ise “Kalınan Yer/Barınma” (%57) olmuştur.

Tablo 3: Demografik Değişkenler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	62	37,6
	Erkek	103	62,4
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	15	9,1
	İlkokul	17	10,3
	Ortaokul	22	13,3
	Lise	62	37,6
	Üniversite	46	27,9

Baba Eğitim Durumu	Lisansüstü	3	1,8
	Okur-yazar değil	8	4,8
	İlkokul	12	7,3
	Ortaokul	21	12,7
	Lise	53	32,1
	Üniversite	62	37,6
	Lisansüstü	9	5,5
Gelinen Ülke	Türk Devletlerinden	75	45,5
	Diğer Devletlerden	90	54,5
Aile Gelir Düzeyi	Yüksek	10	6,1
	İyi	72	43,6
	Orta	68	41,2
	Düşük	15	9,1
Kaldığı Yer	KYK	46	27,9
	Özel Yurt	47	28,5
	Ev	53	32,1
	Apart	19	11,5

Tablo4: Uluslararası Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar

		f	%
Ekonomik	Evet	115	69,7
	Hayır	50	30,3
Kalınan Yer/Barınma	Evet	94	57
	Hayır	71	43
Türkçe	Evet	107	64,8
	Hayır	58	35,2
Arkadaşlık İlişkileri	Evet	104	63
	Hayır	61	37
Yalnızlık	Evet	94	57
	Hayır	71	43
Kültürel Farklılıklar	Evet	101	61,2
	Hayır	64	38,8
İnsanların Davranışları	Evet	103	62,4
	Hayır	32	37,6
Eğitim sistemi	Evet	108	65,5
	Hayır	57	34,5

Uluslararası öğrencilerin en önemli iki sorunu olan “ekonomik sorun” ve “eğitim sisteminden kaynaklı sorun” değişkenleri için iki ayrı Loglineer model oluşturulmuştur. Birinci modelde; uluslararası öğrencilerin “geldikleri ülke”, “cinsiyetleri” ve en önemli sorun olarak gördükleri “ekonomik sorun” değişkenleri kullanılmıştır. Tablo5’ te birinci modele göre loglineer analiz sonuçları görülmektedir

Tablo 5: Cinsiyet, Gelinen Ülke ve Ekonomik Sorun Değişkenleri İçin K – Yönlü Etkileşim

	K	Sd.	Benzerlik Oranı		Pearson	
			Ki-Kare	p	Ki-Kare	p
K-Yönlü ve Daha Yüksek Sıralı Etkiler	1	7	115,820	,000	133,000	,000
	2	4	34,626	,000	50,891	,000
	3	1	18,373	,000	16,102	,000
K-Yönlü Etki	1	3	81,193	,000	82,109	,000
	2	3	16,254	,001	34,789	,000
	3	1	18,373	,000	16,102	,000

Ana etkiler (K1), iki değişken için etkileşim etkileri (K2) ve üç değişken için etkileşim etkilerinin anlamlı olduğu (P=0.000) tablo5’te görülebilir. Üç etkinin de anlamlı olması, modelde ana etkilere ait parametreler yer alırken iki ve üç değişkenli etki parametreleri de yer alacağını ifade eder.

Tablo 6: Cinsiyet, Geline Ülke ve Ekonomik Sorun Değişkenleri İçin Kısmi İlişkiler

Etki	Sd	Kısmi Ki-Kare	p
Ekonomik Sorun * Geline Ülke	1	6,424	,011
Ekonomik Sorun *Cinsiyet	1	4,144	,044
Devlet*Cinsiyet	1	4,771	,035
Ekonomik Sorun	1	33,488	,000
Geline Ülke	1	29,258	,000
Cinsiyet	1	18,448	,000

Tablo 6, kısmi ilişkiler yaklaşımı kullanılarak uygun model seçiminin yapılmasına ilişkin sonuçları göstermektedir. Tablo 6'ya göre tüm ana etkiler ve etkileşim etkilerinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 7 incelendiğinde, p değerlerinin 0,05'den küçük olduğu görülmektedir. Değişkenlerin her düzeyinde etkileşimlerin sıfırdan farklı olduğu hipotezi ret edilmiştir. Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ekonomik sorunların cinsiyete göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 7: Cinsiyet, Geline Ülke ve Ekonomik Sorun Değişkenleri İçin Parametre Tahminleri

Etki	Parametre	Tahmin	Std Hata	Z	P
Ekonomik Sorun * Geline Ülke * Cinsiyet	1	-,520	,145	-3,583	,000
Ekonomik Sorun * Geline Ülke	1	,367	,145	2,529	,011
Ekonomik Sorun *Cinsiyet	1	,289	,145	1,995	,046
Geline Ülke *Cinsiyet	1	,358	,145	2,467	,014
Ekonomik Sorun	1	,501	,145	3,455	,001
Geline Ülke	1	,401	,145	2,767	,006
Cinsiyet	1	,324	,145	2,233	,026

Belirlenen üç değişken için elde edilen model aşağıdaki gibidir.

$$\lambda + \lambda_i^{Cinsiyet} + \lambda_j^{Ekonomik Sorun} + \lambda_k^{Geline Ülke} + \lambda_{ij}^{Cinsiyet*Ekonomik Sorun} + \lambda_{ik}^{Cinsiyet*Geline Ülke} + \lambda_{jk}^{Ekonomik Sorun * Geline Ülke} + \lambda_{ijk}^{Cinsiyet*Ekonomik Sorun *Geline Ülke}$$

Araştırmanın ikinci modeli; uluslararası öğrencilerin "geldikleri ülke", "cinsiyetleri" ve ikinci sırada yer alan önemli sorun olarak gördükleri "eğitim sistemi sorunu" değişkenleri kullanılmıştır. Tablo 8'de cinsiyet, gelinen ülke ve eğitim sistemi sorunu değişkenleri için log-lineer model sonuçları görülebilir.

Tablo 8: Cinsiyet, Geline Ülke ve Eğitim Sistemi Değişkenleri İçin K – Yönlü Etkileşim

	K	Sd.	Benzerlik Oranı		Pearson	
			Ki-Kare	p	Ki-Kare	p
K-Yönlü ve Daha Yüksek Sıralı Etkiler	1	7	235,577	,000	258,375	,000
	2	4	14,662	,005	21,098	,000
	3	1	8,512	,004	7,233	,007
K-Yönlü Etkiler	1	3	220,915	,000	237,277	,000
	2	3	6,150	,105	13,865	,003
	3	1	8,512	,004	7,233	,007

Tablo 8' de yer alan sonuçlara göre, tüm ana etkiler anlamlı olurken (p<0,05), etkileşim etkilerinin anlamlı olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Tablo 9: Cinsiyet, Geline Ülke ve Eğitim Sistemi Değişkenleri İçin Kısmi İlişkiler

Etki	Sd	Kısmi Ki-Kare	p
Eğitim Sistemi *Geline Ülke	1	2,990	,084
Eğitim Sistemi * Cinsiyet	1	,761	,383
Geline Ülke * Cinsiyet	1	3,315	,069
Eğitim Sistemi	1	9,141	,003
Geline Ülke	1	69,928	,000
Cinsiyet	1	141,846	,000

Tablo 9 cinsiyet, gelinen ülke ve eğitim sistemi değişkenleri için kısmi ilişkileri göstermektedir. Tablo9 incelendiğinde tüm ana etkilerin anlamlı olduğu görülürken ($p < 0,05$), ikili etkileşim etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır ($p > 0,05$).

Tablo 10: Cinsiyet, Geline Ülke ve Eğitim Sistemi Değişkenleri İçin Parametre Tahminleri

Etki	Pametre	Tahmin	Std Hata	Z	Anlamlılık
Eğitim Sistemi *Geline Ülke *Cinsiyet	1	,581	,288	2,019	,043
Eğitim Sistemi * Geline Ülke	1	,224	,288	,777	,437
Eğitim Sistemi *Cinsiyet	1	,277	,288	,963	,335
Geline Ülke *Cinsiyet	1	,535	,288	1,860	,063
Eğitim Sistemi	1	-,277	,288	-2,363	,038
Geline Ülke	1	-,535	,288	-2,860	,032
Cinsiyet	1	-1,394	,288	-4,842	,000

Belirlenen üç değişken için elde edilen model aşağıdaki gibidir.

$$\lambda + \lambda_i^{Cinsiyet} + \lambda_j^{Eğitim Sorunu} + \lambda_k^{Geline Ülke} + \lambda_{ijk}^{Cinsiyet * Eğitim Sorunu * Geline Ülke}$$

6.Tartışma ve Sonuç

Geleceğe yönelik uluslararasılaşma faaliyetlerinde yükseköğretim kurumlarına büyük görevler düşmektedir. Uluslararası öğrenciler ülkemizin dünyaya açılan kapılarından biri olarak düşünüldüğünde, eğitim aldıkları yükseköğretim kurumlarından memnun bir şekilde ayrılmaları ayrı bir önem taşır. Farklı devletlerden, farklı kültürlerden, farklı inanç ve geleneklerden gelen misafir gençlerin karşılaştıkları ve karşılaşılabilecekleri sorunlara kalıcı çözümler üretmek hem üniversitelerin hem de yerel yönetimlerin sorumluluğu altındadır. Yapılan bu çalışmanın temel hedefi bu amaca hizmet edebilmektir.

Araştırmanın bulguları genel olarak incelendiğinde uluslararası öğrencilerin sosyal uyumda yaşadıkları sorunların; ekonomik sorunlar, eğitim sorunları, Türkçe dilini doğru kullanmamaktan kaynaklanan sorunlar olduğu görülmektedir. Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunlar farklı araştırmaların sonuçlarında da desteklenmektedir. Sakarya üniversitesindeki uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının tespitine yönelik Savaşan vd. (2016: 354-355) yaptığı çalışmada öğrencilerin ekonomik ve eğitim sistemiyle ilgili sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Cevher (2016: 345) tarafından yapılan araştırmada da üniversitenin çok dilli ve çok kültürlü olmasının öğrenciler tarafından olumlu olarak ifade edilmesine karşın bürokratik işlemlerin fazlalığı ve karmaşıklığı, yurt ve barınma problemleri, sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlar öğrencilerin yaşadıkları başlıca sorunlar olmuşlardır.

Sorunlar frekans analizine göre daha detaylı olarak incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunların başında ekonomik sıkıntılar olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonucu alan yazındaki diğer araştırmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir. Kiroğlu vd. (2010) ve Savaşan vd. (2015) tarafından yapılan çalışmalarda da uluslararası öğrencilerin öğrenim gördükleri yerlerde ekonomik anlamda sorun yaşadıkları belirtilmektedir.

Brauss vd. (2015: 68), yaptıkları çalışmalarında uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ulaşım, dil, ikamet, kültür, eğitim ve ekonomik sorunların cinsiyet göre farklılaştığını tartışmışlardır. Yapılan loglineer analiz sonuçlarına bakıldığında, ekonomik sorunların cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gökyer (2017: 106) yaptığı çalışmasında uluslararası öğrencilerin cinsiyete göre kültürleşme tutumları, yaşamdan doyumları ve genel sağlık durumları arasında farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Yaşam doyumlarının ve genel sağlık durum düzeylerinin hem kız hem de erkek öğrenciler için düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, Coğrafi bölgelere göre yapılan sınıflama sonucuna göre uluslararası öğrencilerin dini inançları, aile yaşantısı, adetleri, dünya görüşleri, sosyal faaliyetleri, yaşam standartları kategorilerinde benzerlikler bulunmaktadır. Giyim tarzları, iletişim tarzları, sahip olunan değerler, arkadaşlık ilişkileri, dil ve yemek kültürleri arasında farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Uluslararası öğrencilerin kendi kültürleri ile Türk kültürü arasında tamamen aynı ve tamamen farklı oldukları herhangi bir kategorinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyetin uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunlarda önemli bir değişken olduğu söylenebilir.

Araştırmadan çıkan başka bir sonuçta, uluslararası öğrencilerin Türk öğrencilerle ve yerel halkla büyük sorunlar yaşamamalarıdır. Genel olarak tüm öğrenciler ırk, kültür, dil ve din ayrımı yapmaksızın sorunsuz bir şekilde öğrenimlerini görmektedirler. Bu sonuç misafirperver olan Türk insanı için sevindirici bir sonuçtur.

Demografik değişimin ve ekonominin yeniden yapılandırılmasında beyin göçünü yönetmek için, uluslararası öğrencilerin istihdam edilmesi sınırları aşan bir stratejinin parçası olarak gelişmiş ekonomilerin dikkatini çekmektedir (She ve Wotherspoon, 2013: 5). Ekonomik sıkıntılar yaşayan öğrencileri bu bağlamda değerlendirmek önemli bir adım olarak görülebilir.

Eğitim sistemiyle ilgili yaşanan sorunların temelinde, öğrencilerin Türkçe dilini yeterince özümseyemediklerinden kaynaklı olduğu söylenebilir. Eğitim içeriğinin uluslararasılaştırılması konusunda başarılı bir örnek olan Macaristan yükseköğretim kurumlarının politikalarına bakmakta fayda olacaktır. Macaristan yükseköğretim kurumlarında değişik dillerde bir eğitim verilmektedir. Bu durum yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşma programı çerçevesinde işbirliği yapılacak ülkelerin yaygınlaştırılmasında önemli bir anahtar olarak kabul edilebilir. Uluslararasılaşma süreci ciddi bir şekilde ele alındığında, bir sonraki aşamanın eğitim programlarında dil probleminin çözülerek öğrencilerin kendi anadillerinde eğitim almalarını sağlamak olabilir.

Uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarına ilişkin bulgular sadece Çanakkale Onsekiz Mart üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencileri kapsamaktadır. Türkiye çapında ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm üretebilmek için Türkiye’de uluslararası öğrenci kabul eden farklı üniversitelerden de uluslararası öğrencileri kapsayan bir örneklem üzerinde çalışmanın yapılması gerekmektedir. Bu bakımdan çalışmamız bu konuyla ilgilenen diğer araştırmacılar için yol anahtarı niteliğinde düşünülebilir.

Kaynakça

- Agresti, A. (2002). *Categorical Data Analysis*. New York: Wiley.
- Altbach, P. G. (2004). Globalization and The University: Myths and Realities in an Unequal World. *The NEA 2005 Almanac of Higher Education. Tertiary Education and Management*, 10 (1), 3-25.
- Altaş, D. ve Yıldırım, E. Z. (2003). Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (LES) sonuçlarının Üç Yönlü Çapraz Sınıflandırma Tablosu ile incelenmesi. *Öneri*, 5 (20), 213-223.
- Altaş, D., Sağırılı, M. ve Giray, S. (2006). Yurtdışında çalışıp Türkiye’ye dönen akademisyenlerin eğitim durumları, gidiş ve dönüş sebepleri arasındaki ilişki yapısının loglineer modeller ile incelenmesi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 21, 401-421.

- Berry, J. W., Kim, U., Minde, T., ve Mok, D. (1987). Comparative Studies Of Acculturative Stress. *International Migration Review*, 491-511.
- Beoku-Betts, J. A. (2004). African Women Pursuing Graduate Studies in The Sciences: Racism, Gender Bias, and Third World Marginality. *Nwsa Journal*, 16(1), 116-135.
- Blight, D., Davis, D. ve Olsen, A. (2003). Internationalisation of Higher Education. *Higher Education Through Open and Distance Learning*. Edited by: Harry, K. 15-31. London: Taylor and Francis.
- Bradley, G. (2000). Responding Effectively to The Mental Health Needs of International Students. *Higher Education*, 39(4), 417-433.
- Brauss, M. R., Lin, X., & Baker, B. A. (2015). International Students in Higher Education: Educational and Social Experiences. *Institute for Learning Styles Journal*, 1(Fall), 54–71.
- Burnett, J. Dale (1983). Loglinear Analysis: A New Tool for Educational Researchers. *Canadian Journal of Education*, 8(2), 139-154.
- Calleja, D. (2000). The World at Your Door. *Canadian Business*, 73(20), 108-111.
- Cevher, E. (2016). Yükseköğretimde Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Memnuniyeti. *IJOESS*, 7(22), 337- 349.
- Charles-Toussaint, G. C., ve Crowson, H. M. (2010). Prejudice Against International Students: The Role of Threat Perceptions and Authoritarian Dispositions in US Students. *The Journal of Psychology*, 144(5), 413-428.
- Constantine, M. G., Okazaki, S., ve Utsey, S. O. (2004). Self-Concealment, Social Self-Efficacy, Acculturative Stress, and Depression In African, Asian, and Latin American International College Students. *American Journal of Orthopsychiatry*, 74(3), 230-241.
- Findlay, A. M., King, R., Smith, F. M., Geddes, A., ve Skeldon, R. (2012). World Class? An Investigation of Globalisation, Difference and International Student Mobility. *Transactions of The Institute of British Geographers*, 37(1), 118–131.
- Gökkyer, N. (2017). Psychological Adaptation of Foreign University Students. *Journal of Higher Education and Science*, 7(1), 98-108.
- Kıroğlu, K., Kesten, A., ve Elma, C. (2010). Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Knight, J. (1999). Internationalization of Higher Education. In J. Knight and De Wit (Eds), In *Quality and Internationalization in Higher Education*, 13–28, Paris: IMHE Publication.
- Mahmud, Z., Amat, S., Rahman, S., ve Ishak, N. M. (2010). Challenges for International Students in Malaysia: Culture, Climate and Care. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 7, 289-293.
- Liu, L. (2012). An International Graduate Student’s ESL Learning Experience Beyond The Classroom. *TESL Canada Journal*, 29(1), 77-92.
- Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç, B. ve Şirin, A. (2002). Türkiye’de Öğrenim Gören Türk Ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başa Çıkma Tazları İle Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2 (2), 473-506.
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim Kurumlarında Erasmus Programının Değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi Örneği). *Educational Administration: Theory and Practice*, 19(1), 61–98.

- Özturgut, O., ve Murphy, C. (2009). Literature vs. Practice: Challenges For International Students in The US. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 22(3), 374-385.
- Poyrazlı, S., ve Grahame, K. M. (2007). Barriers to Adjustment: Needs of International Students Within a Semi-Urban Campus Community. *Journal of Instructional Psychology*, 34(1), 28-46.
- Robertson, M., Line, M., Jones, S. ve Thomas, S. (2000). International Students, Learning Environments And Perceptions: A Case Study Using The Delphi Technique. *Higher Education Research & Development*, 19(1), 89-102.
- Russell, J., Rosenthal, D., ve Thomson, G. (2010). The International Student Experience: Three Styles of Adaptation. *Higher Education*, 60(2), 235-249.
- Savaşan, F., Yardımcıoğlu, F. ve Beşel, F. (2015). Yabancı Uyruklu Lisans ve Lisansüstü Öğrencilerin Sosyo- Ekonomik Problemleri: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Öğrenci Sempozyumu*, 325- 358, İstanbul.
- Severiens, S., ve Wolff, R. (2008). A Comparison of Ethnic Minority and Majority Students: Social and Academic Integration, and Quality of Learning. *Studies in Higher Education*, 33(3), 253-266.
- She, Q., ve Wotherspoon, T. (2013). International Student Mobility and Highly Skilled Migration: A Comparative Study of Canada, the United States, and The United Kingdom. *SpringerPlus*, 2(1), 5-14.
- Spicer, J. (2005). *Making Sense of Multivariate Data Analysis: An Intuitive Approach*. Thousand Oaks, CA.: Sage.
- Wu, H. P., Garza, E., ve Guzman, N. (2015). International Student's Challenge and Adjustment to College. *Education Research International*, 1-9.
- Tseng, W. C., ve Newton, F. B. (2002). International Students' Strategies for Well-Being. *College Student Journal*, 36(4), 591-598.
- YOK (2017). <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararasi-iliskiler/Bologna-sureci-nedir>; jsessionid = 4C6D3DE755610E5F77F84EFD218A45CC. (Erişim: 5.08.2017).
- Vural- Yılmaz, D. (2016). Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinde Uluslararasılaşma Süreci: Stratejik Planlar Üzerinden Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(4), 1191- 1212.
- Wit, H., Ferencz, I., ve Rumbley, L. E. (2013). International Student Mobility: European and US Perspectives. *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*, 17(1), 17-23.

SOCIAL INTEGRATION PROBLEM OF INTERNATIONAL STUDENTS: USING WITH LOGLINEAR MODELS

Extended Abstract

Aim: Today, globalization and competition have also influenced the field of higher education, ensuring that higher education becomes a global activity. As in all areas, Higher education activities have not only been limited to country-specific activities but also contributed to the internationalization of international activities. Higher education institutions have been competing against each other by opening their doors to increasing number of international students every day. The aim of this research is to determine if international students who are studying at Çanakkale Onsekiz Mart University are in compliance with their living standards and to examine social adjustment problems.

Method(s): The study population consists of international students studying at Çanakkale Onsekiz Mart University in 2016-2017 academic year and the sample is composed of 165 international students determined by convenience sampling method. A questionnaire was used to collect data for the determination of compliance problems experienced by 165 international students who constituted the sample of the research. Survey questions were categorical data based on aggregate questions. The data obtained were analyzed using loglinear modeling, one of the categorical data analyzes. One of the widely used analyzes in categorical data analysis is contingency tables. Two-dimensional contingency tables are inadequate when there are too many dimensions while the appropriate solution is provided by Chi-square analysis. In this case, the log-linear model is the answer that gives the appropriate solution. Loglinear modeling has been done separately for the international students living and experiencing the adjustment problem, their gender and each identified adjustment problem.

Findings: While 40% of the students who participated in the research were female students, 60% were male students. Moreover, according to the countries where international students came from, the highest participation rate was 24.2% Azerbaijan followed by Turkmenistan with 13.3%. When the findings of the research are examined in general, it is noteworthy that the problems experienced by international students are the main problems of economic problems, educational problems, human relations and cultural differences.

Conclusion: International students are having the most economic problems. They want to increase their scholarship opportunities. In addition to their economic problems, they were also highly influenced by educational problems. Especially after the Turkish language has come to Turkey, the learners are living on language skills. Another problem they are experiencing is due to human relationships and cultural differences. There is work for local authorities and student platforms to ensure integration of the students with the local people where they are located. Organizing the days in which international students can understand themselves can be seen as an important step in providing unity and solidarity.

